

Fyrr á öldum skipti staðsetningin mestu máli fyrir þróun borga, að vera staðsett í þungamiðju umferðar á einhverskonar gatnamótum. Þau svæði sem bjuggu yfir góðri höfn eða voru vel staðsett við siglingaleiðir þróuðust og stækkuðu. Í dag er hægt að segja að alþjóðaflugvellir séu hinar nýju hafnir fornaldar enda mætast þar menningarheimar og þar fara fram flutningar og viðskipti. Það er ýmislegt í gerjun á norðurheimskautsslóðum sem getur fært þungamiðju flutninga og umferðar nálægt Íslandi, Noregi og Grænlandi. Ef þetta gerist er að ýmsu að huga eins og umhverfismálum og aðstöðu fyrir þjónustu og björgun en ekki síður verðmæti byggingarlands sem nú þegar er rætt um í tengslum við staðsetningu flugvallarins í Reykjavík. Verkefnið „Possible Greenland“, sem var hluti af sýningu Danmerkur og Grænlands á Fenejartvíæringnum 2012, snerist um að koma með tillögur að sjálfbærum hugmyndum fyrir þróun hagkerfis, samfélags og menningar Grænlands. Þar unnu verkfræðingar, skipulagsfræðingar, mannfræðingar og arkitektar saman að framtíðarhugmyndum fyrir samfélagið á þessum tímum örra breytinga. Hluti af sýningunni var verkefni sem unnið var af dönsku arkitektastofunni BIG í samvinnu við Tegnestuen Nuuk og heitir „Connecting Greenland: AIR+PORT“.

Link <http://www.dac.dk/da/dac-life/udstillinger/2012/possible-greenland/>

Hugmyndin byggir á því að Grænland er ríkt af auðlindum og mikilvægt að nota þær rétt með hagsmuni íbúanna að leiðarljósi. Nýjar tengingar opnast með nýjum siglingaleiðum en einnig eru Grænendingar í mikill þörf fyrir bættar samgöngur innanlands. Hópurinn lagði fram hugmyndir um nýjan alþjóðaflugvöll í Nuuk og endurbætur á iðnaðarhöfn svæðisins. Hið nýja AIR+PORT væri þá miðstöð alþjóðlegrar umferðar sem gæti aukið ferðamennsku á Grænlandi sem myndi þá vonandi lækka ferðakostnað fyrir íbúa á svæðinu og auðvelda þeim að ferðast innanlands. Mannvirkið er formað eins og kross og staðsetningin er eyja rétt utan við Nuuk.

Hugmyndir Dönsku arkitektana BIG og Tegnestuen Nuuk fyrir flug og skipahöfn í Nuuk sem sýnd var á Fenejartvíæringnum 2012

Flugvellir á eyjum

Með auknum mannfjölda og verðmætari landsvæðum getur verið erfitt að finna stað fyrir plássfreka starfsemi flugvalla eða stórskipahafna eins og Íslendingar standa nú frammi fyrir. Við erum þó í þeirri stöðu að ráða ennþá yfir óbyggðum landsvæðum en annarsstaðar getur það verið af skornum skammti. Af þeirri ástæðu eru þó nokkrir flugvellir nú þegar staðsettir á gervieyjum eins og hugmynd BIG og Tegnestuen Nuuk fyrir AIR+PORT er og má þar nefna flugvöllinn í Hong Kong auk fjögurra flugvalla í Japan en þar er lítið um undirlendi og borgir stórar og þéttbyggðar.

Flugvellir á floti

Áform eru uppi um að stækka Heathrow flugvöll í London en deilt er um staðsetninguna þar sem skynsamlegra þykir að nýta verðmæt landsvæði fyrir íbúðabyggð og því hafa meðal annars komið fram hugmyndir um að flytja flugvöllinn á haf út sem fljótandi mannvirki með lestartengingu við fasta landið. Ian Mulcahey sem stýrir verkefninu segir hugmyndina ekki erfiða í framkvæmd og hægt sé að nota tækni sem nú þegar er til staðar auk þess sem flugvellir staðsettir á hafi úti hafi minni umhverfisáhrif en þeir sem eru á landi, til dæmis mun minni hljóðmengun. San Diego borg í Bandaríkjunum er í sömu vandræðum en það reynist erfitt að finna landsvæði fyrir stækkun núverandi flugvallar. Þar hafa þessar hugmyndir komið fram en á stærri skala þar sem tillögurnar snúast um flugvöll, hótél og veitingastaði auk háskóla og verður gerviejan því í rauninni fljótandi borg.

Fljótandi flugvöllur London.

Fyrsta hugmyndin um fljótandi flugvöll var birt í tímaritinu „Popular Mechanics“ árið 1927 og snerist um átta fljótandi flugvelli á Atlantshafi sem áttu að vera áningarstaðir fyrir flug á milli Ameríku og Evrópu. Á þessum fljótandi flugvöllum átti að staðsetja hótél en þó var þetta aðallega tækifæri til að fylla eldsneyti á flugvélarnar en stutt flugþol var helsti þröskuldurinn í áætlunarflugi á þessum tíma.

Fljótandi flugvöllur á miðju atlants-hafinu með hóteli, hugmynd frá 1927
 Link <http://blog.modernmechanix.com/floating-airports-on-link-continents/>

Þessar hugmyndir minna á verkefni Archigram hópsins sem var áberandi á sjöunda áratugnum með hugmyndir og teikningar sem voru skemmtilegar, listrænar og framúrstefnulegar. Archigram er þekkt fyrir hugmyndafræði sína og blaðaútgáfu en ekki byggð verkefni. Hugmyndir þeirra snerust um framtíðina, risamannvirki auk þróunar borga. Þau lögðu áherslu á hreyfanlegar og síbreytilegar borgir sem áður var bara að finna

í vísindaskáldskap. Archigram hafði áhrif á marga arkitekta, til dæmis hönnuði Pompidou safnsins í París, Richard Rogers og Renzo Piano en hann er einnig arkitekt flugvallarins í Osaka í Japan sem byggður er á gervieyju.

Link <http://archigram.westminster.ac.uk/index.php>

Það er mikilvægt að velta upp hugmyndum og skoða þau tækifæri sem felast í framtíðinni líkt og verið er að gera í verkefninu „Possible Greenland“. Þannig er líklegra að hægt sé að takast á við verkefni framtíðarinnar vel undirbúinn og í sátt við náttúruna og samfélagið. Getum við nýtt hafið undir mannvirki frekar en land? Í staðinn fyrir að staðsetja stórskipahöfn sem kannski verður aðeins þörf fyrir í takmarkaðann tíma (hugsað í tugum ára) í ósnertri náttúru, gætum við komið henni fyrir á fljótandi flug-skipahöfn sem staðsett er við ströndina? Hreyfanleg og breytileg mannvirki geta haft minna fótspor í umhverfinu en þau hefðbundnu. Ef við ætlum að bora eftir olíu á viðkvæmum svæðum í Norðurishafi væri þá hægt að staðsetja fljótandi eyju á hafi úti með björgunar- og umhverfisslysasveit auk annarar þjónustu og stytta þar með viðbragðstímann ef eitthvað kæmi uppá? Öll mannvirki hafa einhverskonar umhverfisáhrif hvort sem þau eru á landi eða hafi en við sem viljum vera ábyrg kynslóð ættum kannski að stíga varlega til jarðar og reyna að skilja sem minnst eftir af óafturkræfum fótsporum þar sem að við höfum aðeins umráð yfir landinu í nokkra tugi ára.

12 góðar fljótandi flugvallahugmyndir.
Link <http://www.gizmodo.com.au/2012/02/12-floating-airports-that-turn-city-skylines-and-rivers-into-landing-strips/>